

§ 223 Yttrande, Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43) (Kst/2024:796)

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har överlämnat ett betänkande till Örnsköldsviks kommun som har möjlighet att yttra sig senast den 12 december 2024.

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och analysera statens former för samverkan och dialog med kommuner och regioner. En uppgift har varit att bedöma om nuvarande former är lämpliga och tillräckliga för samverkan eller om det finns behov av nya former för samverkan såväl i normala tider som vid fredstida kriser.

Utredaren har även uppdraget att se över kommunallagens reglering av fullmäktige- och nämndsammanträden. Om de är ändamålsenligt utformade för att möjliggöra att såväl distansdeltagande som digitala sammanträden kan genomföras på ett demokratiskt, rättssäkert och praktiskt sätt.

I betänkandet lämnas bland annat följande förslag i korthet som berör kommunen. Regeringen ska, genom en särskild lag, bereda organisation som företräder kommuner och regioner tillfälle till överläggningar i frågor av betydelse för den kommunala självstyrelsen eller som i övrigt är av betydande vikt för kommuner och regioner. Detta i syfte att säkerställa en regelbundenhet, långsiktighet och förutsägbarhet i kontakterna mellan regeringen och kommunsektorn.

För att främja samverkan och informationsutbyte föreslås att varje länsstyrelse ska ha ett regionalt kommunråd där representanter för kommunerna och regioner i länet ska ingå. Rådet bör användas för kontinuerliga utbyten av information och lägesbilder liksom utveckling av olika statliga myndigheters kontakter med kommunerna. Det är inte tänkt att länsstyrelserna ska få några nya befogenheter i förhållande till kommuner och regioner.

Regeringen föreslås ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda bildandet av en regional organisation för myndigheten i syfte att förbättra direkt samverkan med kommuner och regioner.

Utredningen föreslår vidare att ett införande av handlingsoffentlighet i Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, utreds i särskild ordning i syfte att ge allmänheten bättre möjligheter till insyn.

Kommunstyrelsen

2024-12-03

2 (4)

§ 223 (forts.)

Slutligen föreslås att kommunallagens regler om fullmäktige- och nämndsammanträden ändras för att förenkla deltagande på distans. Utredningen föreslår att deltagande på distans ska ske genom ljud- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att ordföranden kan säkerställa vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena. Enligt utredningen bör deltagande på distans fortfarande betraktas som ett komplement till det fysiska sammanträdet. När det gäller kommunfullmäktige så ska sammanträden fortsatt äga rum på en fysisk plats dit också allmänheten har tillträde och förslaget är att fullmäktiges presidium inte får delta på distans. När det gäller nämndsammanträden föreslås en möjlighet för kommuner att besluta om helt digitala nämndsammanträden. Fullmäktige ska i sådant fall besluta i vilken utsträckning samtliga ledamöter i en nämnd får eller ska delta på distans.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Samtliga nämnder har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet.

Kultur- och fritidsnämnden har yttrat sig i ärendet, § 68/2024. Även kommunledningsförvaltningens enhet för strategisk hållbar utveckling samt kommunkonferensnämnden har yttrat sig över utredningen.

Sammanfattning av kommunens yttrande

Kommunledningsförvaltningen anser att förslagen är väl genomarbetade och ser positivt på den översyn och kartläggning av statens former för samverkan och dialog med kommuner och regioner som gjorts samt att kommunallagens regler om fullmäktige- och nämndsammanträden ändras för att förenkla deltagande på distans. Kommunledningsförvaltningen delar dock inte utredningens förslag fullt ut och vill som remissinstans framföra bland annat följande.

Kommunledningsförvaltningen noterar att istället för ömsesidig samverkan och kommunal självstyrelse ligger utredningens tonvikt vid intresset av en stärkt statlig styrning. Utvecklingen mot en stärkt statlig styrning riskerar att motverka den kommunala självstyrelsens betydelse för den lokala och regionala demokratin vilket är beklagligt.

Utgångspunkten för samordningen bör vara utifrån respektive sakområde och inte via eller genom länsstyrelserna. Vidare vore det bra om statliga myndigheterna instrueras i att samverka bättre. Ibland händer det att de statliga myndigheternas styr signaler i förhållande till lokal och regional nivå kan framstå som motstridiga och skapa målkonflikter i tillämpningssammanhang.

Kommunstyrelsen

2024-12-03

3 (4)

§ 223 (forts.)

Kommunledningsförvaltningen avstyrker utredningens förslag om inrättandet av regionala kommunråd och en stärkt roll för länsstyrelserna.

För kommunledningsförvaltningen är tilliten till SKR stor. Mycket av kunskapsspridning, informationsutbyte och samverkan sker inom och genom medlemsorganisationen. SKR ger också möjlighet till ett helhetsperspektiv för kommuner och regioners räkning. Kommunen delar således inte utredningens uppfattning gällande SKR:s betydelse som medlemsorganisation för informationsutbyte och för samverkan.

Förslaget om grundläggande bestämmelser för formaliserade samråd mellan staten och kommunsektorn tillstyrks av kommunledningsförvaltningen. Där är förslaget att regeringen ska bereda organisation som företräder kommuner och regioner tillfälle till överläggningar i frågor av betydelse för den kommunala självstyrelsen eller som i övrigt är av betydande vikt för kommuner och regioner.

Örnsköldsviks kommun tillstyrker även förslagen om förtydligande i kommunallagen när det gäller digitala sammanträden och förutsättningarna för att delta i fullmäktige- och nämndsammanträden på distans.

Prövning av barnets bästa

Förslaget bedöms inte medföra några negativa konsekvenser ur ett barn- och ungdomsperspektiv.

Beslutsunderlag

- Kommunledningsförvaltningens beslutsförslag, daterad den 20 november 2024
- Yttrande över SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning, daterad den 20 november 2024
- Kultur- och fritidsnämnden § 68/2024, daterad den 23 oktober 2024
- Kultur- och fritidsnämndens yttrande, Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43), daterad den 4 oktober 2024
- Betänkande, Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Kommunstyrelsen

2024-12-03

4 (4)

§ 223 (forts.)

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen godkänner yttrande över utredningen ”Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning” (SOU 2024:43), daterat den 20 november 2024, och överlämnar det till Finansdepartementet.
